

УДК 625.76:658.15

ДОГАДАЙЛО Я.В., канд. екон. наук,
Харківський національний автомобільно-дорожній університет

ОЦІНКА ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВ ДОРОЖНЬОГО ГОСПОДАРСТВА

Анотація. У статті в результаті аналізу існуючих підходів удосконалено методичний підхід щодо оцінки потенціалу підприємства шляхом забезпечення кількісної оцінки складових потенціалу підприємств дорожнього господарства з урахуванням їх вагомості, впливу на потенціал чинників зовнішнього середовища та специфічних умов функціонування підприємств дорожньої галузі. Під потенціалом підприємства розуміється узагальнююча динамічна характеристика внутрішніх ресурсів підприємства, що формують його можливості та забезпечують розвиток у цільовому напрямку з урахуванням чинників зовнішнього середовища. Об'єктивність оцінки досягається на підставі застосування методу секторів, що дозволяє під час згортання системи показників аналізу потенціалу підприємства урахувати характер стратегії розвитку підприємства. Для практичної реалізації запропонованого методичного підходу було обґрунтовано систему показників аналізу потенціалу підприємств дорожнього господарства, обрано метод щодо визначення вагомості кожної складової потенціалу підприємства, розроблено матрицю перспективної оцінки потенціалу, що ураховує вплив на нього чинників зовнішнього середовища, та визначено послідовність дій щодо оцінки потенціалу підприємств дорожнього господарства. Для отримання описаних результатів було використано такі методи дослідження, як логіко-теоретичне узагальнення, абстрагування, порівняння, моделювання, формалізація, аналіз, синтез, дедукція, індукція, системний підхід, метод експертних оцінок, метод попарного порівняння та метод секторів. Запропоновані результати досліджень можуть бути використані працівниками організацій дорожнього господарства, зацікавленими у сталому розвитку організацій як у короткостроковій, так і в довгостроковій перспективах.

Ключові слова: потенціал, ресурси, ефективність, оцінка, підприємство, дорожнє господарство, вагомість.

ДОГАДАЙЛО Я.В., канд. екон. наук,
Харьковский национальный автомобильно-дорожный университет

ОЦЕНКА ПОТЕНЦИАЛА ПРЕДПРИЯТИЙ ДОРОЖНОГО ХОЗЯЙСТВА

Аннотация. В статье в результате анализа существующих подходов усовершенствован методический подход к оценке потенциала предприятия путём обеспечения количественной оценки составляющих потенциала предприятий дорожного хозяйства с учётом их значимости, влияния на потенциал факторов внешней среды и специфических условий функционирования предприятий дорожной отрасли. Под потенциалом предприятия понимается обобщающая динамическая характеристика внутренних ресурсов предприятия, формирующих его возможности и обеспечивающих развитие в целевом направлении с учётом факторов внешней среды. Объективность оценки достигается на

основании применения метода секторов, позволяющего в ходе свёртывания системы показателей анализа потенциала предприятия учесть характер стратегии развития предприятия. Для практической реализации предложенного методического подхода была обоснована система показателей анализа потенциала предприятий дорожного хозяйства, выбран метод по определению значимости каждой составляющей потенциала предприятия, разработана матрица перспективной оценки потенциала, учитывающая влияние на него факторов внешней среды, и определена последовательность действий по оценке потенциала предприятий дорожного хозяйства. Для получения описанных результатов были использованы следующие методы исследования: логико-теоретическое обобщение, абстрагирование, сравнение, моделирование, формализация, анализ, синтез, дедукция, индукция, системный подход, метод экспертных оценок, метод попарного сравнения и метод секторов. Предложенные результаты исследований могут быть использованы работниками организаций дорожного хозяйства, которые заинтересованы в устойчивом развитии организации как в краткосрочной, так и в долгосрочной перспективах.

Ключевые слова: потенциал, ресурсы, эффективность, оценка, предприятие, дорожное хозяйство, весомость.

Ya. DOGADAYLO, Cand. Sc. (Econ.),
Kharkiv National Automobile and Highway University

EVALUATION OF ROAD SECTORS ENTERPRISES POTENTIAL

Abstract. In the article as a result of the analysis of the existing approaches the methodical approach to the evaluation of the enterprise's potential by providing a quantitative evaluation of components of the road enterprise potential with taking into account their significance, impact on the potential of environmental factors and specific operating conditions of the road sector enterprises has been improved. The potential of the enterprise has been considered as a generalizing dynamic characteristic of the enterprise internal resources that form its capabilities and provide development in a targeted direction taking into account environmental factors. The objectivity of assessment has been achieved by application of the sector method which allows to take into account the nature of the company's development strategy during curtailing the system of indicators of the enterprise's potential analysis.

For the practical implementation of the proposed methodical approach, subsystems of indicators to analyze each component of the potential of the road sector enterprises have been substantiated, a method has been chosen to determine the significance of each component of the enterprise's potential, a matrix of perspective potential assessment taking into account the influence of environmental factors on it has been developed, and the sequence of actions for assessing the potential of road sector enterprises has been determined. To receive the described results the following research methods have been used: logical-theoretical generalization, abstraction, comparison, modelling, formalization, analysis, synthesis, deduction, induction, system approach, Delphi method, pairwise comparison method and sector method. The proposed results of the research can be used by workers of road enterprises who are interested in sustainable development of the organization both in the short and long term perspectives.

Key words: potential, resources, efficiency, assessment, enterprise, road sector economy, weightiness.

Постановка проблеми. Для складання прогнозів, планів прийняття ефективних рішень необхідно володіти об'єктивною інформацією про можливість досягнення підприємством намічених цілей в різних напрямках діяльності. Найбільш важливим є отримання загальної, інтегральної оцінки потенціалу, яка б враховувала всі можливості та всі обмеження. При цьому необхідно, щоб така оцінка відображала характер соціально-економічних відносин на сучасному етапі і містила в собі інтегральні оцінні характеристики всіх аспектів діяльності підприємства [1]. Для успішного функціонування та розвитку підприємств у сучасних ринкових умовах, що характеризуються глобалізацією економічних відносин, їх нестабільністю і зростанням рівня конкуренції, важливим завданням керівників є формування, об'єктивне оцінювання та використання потенціалу підприємств з урахуванням значущості його складових та особливостей впливу на нього чинників зовнішнього і внутрішнього середовища. Під потенціалом підприємства розуміється узагальнююча динамічна характеристика внутрішніх ресурсів підприємства, що формують його можливості та забезпечують розвиток у цільовому напрямку з урахуванням чинників зовнішнього середовища [2].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Потенціал підприємства досліджувався у працях таких українських і зарубіжних вчених економістів, як: О.С. Абрамова, А.І. Анчишкін, В.М. Архангельський, О.Ф. Балацький, Т.Н. Батова, О.П. Градов, Д.Е. Гембел, О.К. Добикіна, Н.А. Дробитько, М.І. Кареба, Н.С. Краснокутська, О.М. Криворучко, В.А. Крилова, Є.В. Лапін, М.М. Мартиненко, Р.В. Марушков, І.П. Отенко, І.С. Пипенко, І.М. Репіна, Ф.Т. Ротармел, В.А. Скворцов, В.С. Сизов, О.М. Тищенко, А.А. Томпсон, О.С. Федонін, І.І. Червен, Д.К. Шевченко, В.С. Шибанін, О.В. Шибаніна [1, 3 – 24] та багато інших. Неможливо управляти тим, що не можна виміряти. Діяльність підприємств дорожнього господарства має певні особливості [25], які необхідно враховувати під час вимірювання потенціалу підприємства. Автором статті був здійснений аналіз існуючих підходів щодо оцінки потенціалу підприємства з точки зору можливості їх використання в сучасних умовах підприємствами дорожнього господарства (ПДГ), наведений в табл. 1.

Таблиця 1

Аналіз методичних підходів щодо оцінки потенціалу підприємства

Прізвище вченого	Зміст методичного підходу	Переваги	Недоліки
1	2	3	4
О.М. Тищенко, О.С. Абрамова [3, 9, 20]	Застосування методу інтегральної оцінки, який ґрунтується на використанні методів таксономічного аналізу та моделі еластичності	Ця методика дозволяє відобразити сильні і слабкі сторони підприємства без суб'єктивних поправок на експертні оцінки	Складність у розрахунках. Частково відповідає специфіці діяльності ПДГ
О.П. Градов [5]	Подання потенціалу у вигляді матриці. У рядках наводяться можливості й вміння; у стовбцях – ресурси	Дозволяє удосконалити потенціал та наочно його подавати. Врахований вплив зовнішнього середовища	Часткове суб'єктивне оцінювання. Частково відповідає специфіці діяльності ПДГ
О.К. Добикіна [6]	Оцінка здійснюється за такими підходами: вартісна оцінка та комплексна рейтингова оцінка	Враховання структури потенціалу підприємства	Відсутність деяких складових елементів. Не відповідає специфіці діяльності ПДГ
Н.С. Краснокутська [10, 11]	Потенціал підприємства здійснюється за вартісною оцінкою складових потенціалу, використовується матричний метод, метод динамічного нормативу та бальної оцінки	Враховання збалансованості структури потенціалу підприємства, вагомості складових	Суб'єктивізм при інтегральній оцінці. Не зрозуміло, як врахований вплив зовнішнього середовища. Не відповідає специфіці діяльності ПДГ
Є.В. Лапін [13]	Запропоновано модель потенціалу, що основана на вартісній оцінці витрат з урахуванням впливу природничо-ресурсного чинника	Врахований вплив зовнішнього середовища	Неповнота оцінки складових потенціалу. Не врахована вагомість складових потенціалу. Не відповідає специфіці діяльності ПДГ
М.М. Мартиненко [14]	Можливості організації визначаються наявними та потенційними ресурсами. Велике значення для потенціалу має система їх взаємодій, що створюють синергійний ефект у діяльності організації	Детальне вивчення всіх ресурсів, аналіз як на якісному, так і на кількісному рівнях	Трудомісткий процес, що потребує багато часу. Не відповідає специфіці діяльності ПДГ
І.П. Отенко [15]	Визначається набір показників для визначення ефективності кожної функціональної сфери діяльності та використовують методи таксономічного аналізу	Дозволяє використовувати різні методи формування еталону	Складність у розрахунках. Не зрозуміло, як врахований вплив зовнішнього середовища. Не відповідає специфіці діяльності ПДГ

Закінчення табл. 1

1	2	3	4
В.А. Скворцов, И.Г. Бабени [18]	Запропонований метод по-компонентного аналізу рівня використання потенціалу шляхом формування матриці з осями: компоненти (виробнича, матеріальна, кадрова, фінансова, управлінська) і рівень використання (високий, середній, низький)	Дозволяє розробити стратегію і визначити комплекс дій, що приводять до позитивних змін організації	Часткове суб'єктивне оцінювання (бальна оцінка). Не зрозуміло, як врахований вплив зовнішнього середовища. Не відповідає специфіці діяльності ПДГ
В.С. Сизов [19]	Потенціал оцінюється експертним шляхом. Головною задачею є оцінка ресурсів, що має організація, з точки зору можливості їх перерозподілу для реалізації перспектив	Легкість у використанні, не потребує багато часу для збору інформації	Суб'єктивне оцінювання. Не відповідає специфіці діяльності ПДГ

Таким чином, видно, що більшістю вчених у роботах не було розглянуто та враховано специфіку функціонування підприємств дорожнього господарства, окрім праці О.С. Абрамової [3, 9], в якій було здійснено оцінку рівня розвитку потенціалу підприємств дорожнього господарства на основі чотирьох його складових шляхом використання методу таксономічного аналізу і моделі еластичності. Це, на думку автора, по-перше, не враховує всіх особливостей господарювання потенціалу підприємств дорожнього господарства; по-друге, оцінка за вказаним підходом є складним та трудомістким процесом; по-третє, не дозволяє урахувати значущість кожної складової потенціалу при досягненні певної мети.

Некоректна оцінка потенціалу підприємства призводить до формування хибних цілей, а за певних умов – і до банкрутства підприємства, тому власник повинен мати інструментарій реальної оцінки потенціалу свого підприємства. Методичний підхід щодо оцінки потенціалу підприємства повинен ураховувати специфіку галузі, в якій воно функціонує, вагомість складових потенціалу підприємства та вплив на останній чинників зовнішнього середовища.

Невирішені складові загальної проблеми. Серед методичних підходів до оцінки потенціалу немає жодного, який би одночасно ураховував, по-перше, вагомість складових потенціалу підприємства,

по-друге, вплив на нього чинників зовнішнього середовища, по-третє, особливі умови діяльності підприємств дорожнього господарства та дозволяв здійснювати кількісну оцінку складових потенціалу підприємства без допомоги суб'єктивних методів вимірювання.

Формулювання цілей статті. Метою статті є розробка методичного підходу щодо оцінки потенціалу підприємства, що урахував би вагомість складових потенціалу, вплив на нього чинників зовнішнього середовища, специфіку діяльності підприємств дорожнього господарства та забезпечував кількісну характеристику потенціалу на підставі фактичних даних про роботу підприємства.

Виклад основного матеріалу дослідження. В роботі [25] був обґрунтований склад потенціалу підприємств дорожнього господарства, що урахує особливості функціонування дорожньої галузі та не суперечить думкам провідних спеціалістів як у сфері управління потенціалом, так і в дорожньому господарстві. Склад потенціалу підприємств дорожнього господарства формують сім ресурсів: фінансові, маркетингові, трудові, організаційні, технологічні, технічні та матеріальні; перші чотири притаманні будь-якому підприємству, а три останніх відбивають специфіку функціонування ПДГ. Як було зазначено раніше [25], в роботах, присвячених дослідженню потенціалу підприємства, всі складові кількісно не вимірюються, найчастіше використовуються методи експертних опитувань, яким притаманна суб'єктивність. На думку автора, всі ресурси доцільно характеризувати кількісно, тому було здійснено обґрунтування системи показників, що характеризує кожен складову потенціалу ПДГ:

– підсистема показників, що характеризує фінансові ресурси: прибутковість (рентабельність власного капіталу), коефіцієнт покриття, коефіцієнт швидкої ліквідності, коефіцієнт абсолютної ліквідності, коефіцієнт оборотності активів;

– підсистема показників, що характеризує маркетингові ресурси: рентабельність продажу, ефективність реклами, витрати на збут продукції, ефективність маркетингової діяльності (реклами);

– підсистема показників, що характеризує технологічні ресурси: коефіцієнт зносу, питома вага матеріальних засобів в оборотних активах, коефіцієнт оновлення, питома вага використання прогресивних видів сировини;

– підсистема показників, що характеризує трудові ресурси: середньооблікова чисельність, коефіцієнт плинності кадрів, коефіцієнт

ент обороту по прийому, коефіцієнт обороту по вибуттю, коефіцієнт загального обороту;

– підсистема показників, що характеризує матеріальні ресурси: коефіцієнт оборотності запасів, період одного обороту запасів, матеріаломісткість, матеріаловіддача;

– підсистема показників, що характеризує технічні ресурси: фондоозброєність праці, коефіцієнт вибуття основних засобів, коефіцієнт приросту, коефіцієнт придатності, фондоозброєність праці;

– підсистема показників, що характеризує організаційні ресурси: частка адміністративних витрат у виручці, коефіцієнт порушень ритмічності управлінського циклу, коефіцієнт безперервності роботи апарату управління, ефективність управління.

Обґрунтування системи показників було здійснено у три етапи: 1) дослідження існуючих систем показників характеристики за кожною складовою потенціалу підприємства; 2) вибір показників для кожної складової потенціалу підприємств дорожнього господарства на підставі експертного опитування працівників останніх та здійснення апріорного аналізу результатів дослідження; 3) оцінка вірогідності результатів дослідження (табл. 2). Рівень узгодженості думок експертів більше 50 %, розрахункове значення критерію Пірсона перевищує табличне, тому результати проведеного дослідження можна вважати статистично значущими та використовувати як показники, що характеризують кожен складову потенціалу ПДГ.

Таблиця 2

**Оцінка вірогідності результатів
обґрунтування системи показників аналізу потенціалу ПДГ**

Назва складової потенціалу (ресурси)	Кількість опитаних спеціалістів	Число показників	Коефіцієнт конкордації	Критерій Пірсона	
				Розрахунковий	Табличний
Фінансові	10	15	0,90	122,62	23,68
Маркетингові	10	9	0,85	68,57	15,51
Трудові	10	13	0,88	105,80	21,03
Організаційні	10	11	0,90	90,93	18,31
Технологічні	10	6	0,72	36,03	11,07
Технічні	10	11	0,81	106,15	21,03
Матеріальні	10	5	0,56	11,00	9,49

Для практичного застосування системи показників були визначені для кожного показника: порядок розрахунку, бажана тенденція зміни показника для зміцнення потенціалу підприємства та інформаційна база вимірювання цих показників. Все це є підґрунтям для подальшої автоматизації процесу кількісної характеристики кожної складової потенціалу підприємства.

Для оцінки рівня розвитку потенціалу підприємств дорожнього господарства пропонується використовувати метод секторів [26], оскільки він дозволяє під час оцінки урахувати значущість складових потенціалу підприємства, є доволі простим у використанні та наочним, на відміну від методу рейтингової оцінки або методу таксономічного аналізу. Вказаний метод є удосконаленням методу радара або профілів [27]. Метод секторів має не тільки переваги методу радара (профілів), а саме: при використанні цього методу немає суб'єктивного підходу до досліджуваного об'єкта, що, у свою чергу, дозволяє усунути похибки при здійсненні розрахунків; метод дозволяє використовувати різні показники для аналізу потенціалу без переведення їх з одних величин виміру в інші, але і ураховує вагомість показників, що об'єднуються в один. Згідно з методом секторів показник інтегральної оцінки рівня розвитку потенціалу, як і за методом радара, розраховується як відношення площі радара до площі кола. Однак площа радара має математичну ув'язку з узагальненим інтегральним показником рівня розвитку потенціалу, розрахованим як сума добутків значення i -ї досліджуваної складової потенціалу підприємства на коефіцієнт вагомості i -ї складової потенціалу. У метод секторів були внесені деякі зміни: показники було подано не відрізками, як на радарі, а площами секторів; вагомості показників відповідають кутам секторів. Під час застосування цього методу також спочатку обираються найбільш важливі складові – для отримання бажаного результату. Для визначення інтегрального показника рівня розвитку потенціалу підприємства обраним методом необхідно визначити значення коефіцієнтів вагомості складових потенціалу. Для їх розрахунку доцільно використовувати досить об'єктивний, універсальний метод аналізу ієрархій (МАІ). Метод полягає в ієрархічній декомпозиції системи на простіші складові й подальшій обробці послідовності думок особою, що приймає рішення, у парних порівняннях. Ефективність вживання МАІ доведено як теоретично, так і

практично при вирішенні багатокритеріальних завдань оцінки об'єктів у різних сферах економіки [28].

Для урахування впливу чинників зовнішнього середовища на потенціал підприємств дорожнього господарства пропонується використовувати матрицю перспективної оцінки потенціалу (рис. 1).

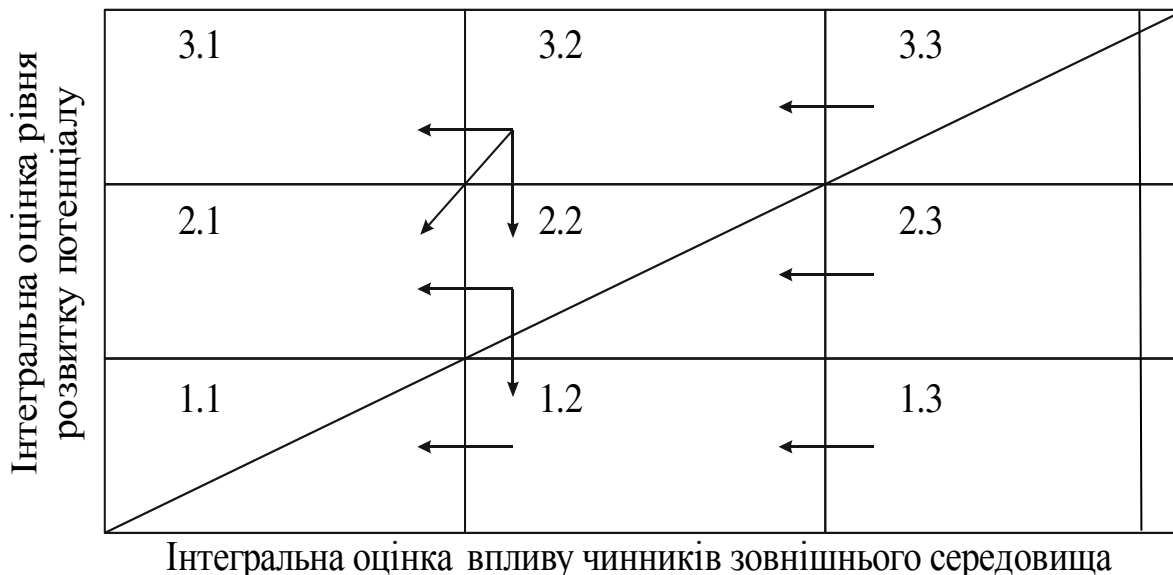

Рис. 1. Матриця перспективної оцінки потенціалу підприємства

Застосування поданої матриці дозволяє спрогнозувати «критичний шлях» на перспективу і виявити поріг можливостей підприємства. Для кожного квадрату матриці визначено стратегічні (позначені стрілкою) й тактичні рішення, завдяки яким можна підвищити інтегральний показник рівня розвитку потенціалу підприємства.

Таким чином, оцінку рівня розвитку потенціалу підприємства на підставі обраного методу пропонується здійснювати у вісім етапів.

1. Уточнення складу потенціалу підприємства.
2. Обґрунтування системи показників, що характеризують потенціал підприємства.
3. Аналіз кожної складової потенціалу.
5. Інтегральна оцінка складових потенціалу.
5. Розрахунок вагомості складових потенціалу методом аналізу ієрархій.
6. Інтегральна оцінка потенціалу підприємства методом секторів.

7. Інтегральна оцінка впливу чинників зовнішнього середовища на потенціал підприємства.

8. Перспективна оцінка потенціалу підприємства матричним методом.

Висновки. Таким чином, запропонований методичний підхід щодо оцінки потенціалу підприємства на підставі використання методу секторів та матричного методу дозволяє отримати фактичну комплексну оцінку потенціалу підприємства, враховуючи значущість кожної складової потенціалу, та здійснити перспективну оцінку потенціалу підприємства шляхом урахування впливу на нього чинників зовнішнього середовища. Також у статті обґрунтовано систему показників, що забезпечить об'єктивну характеристику кожної складової потенціалу підприємств дорожнього господарства; це дозволить аналізувати стан потенціалу підприємства на підставі фактичних даних його функціонування.

Література

1. Федонін О. М. Потенціал підприємства: формування та оцінка / О. М. Федонін, І. М. Репіна, О. І. Олексюк. – К. : КНЕУ, 2004. – 316 с.
2. Догадайло Я. В. Сутність поняття «потенціал підприємства» / Я.В. Догадайло, Я.Е. Кісельова // Професійний менеджмент в сучасних умовах розвитку ринку V міжнар. наук.-практ. конф., 1 листопада 2016 р. – Х. : Монограф, 2016. – С. 32–35.
3. Абрамова О. С. Удосконалення методики оцінки стратегічного потенціалу дорожніх підприємств / О.С. Абрамова, О.В. Крікун // Економіка транспортного комплексу : зб. наук. праць. – 2006. – Вип. 10. – С. 174–178.
4. Батова Т.Н. Маркетинговий потенціал підприємства : монографія / Т.Н. Батова, В.А. Крылова. – М. : Издательский дом Академии Естествознания, 2016. – 234 с.
5. Градов А.П. Экономическая стратегия фирмы : учебное пособие / А.П. Градов, В.В. Глухов, Ю.П. Григорьев. – С.Пб. : СпецЛит, 2003. – 960 с.
6. Добикіна О. К. Потенціал підприємства: формування та оцінка / О. К. Добикіна, В.С. Рижиков, С.В. Касьянюк, М. Є. Кокотько. – К. : Центр навчальної літератури, 2007. – 208 с.
7. Дробитько Н.А. Диагностика конкурентоспособности и стратегического потенциала предприятия / Н.А. Дробитько // Управління проектами та розвиток виробництва : зб. наук. праць. – 2005. – № 3(15). – С. 32–34.
8. Зміцнення та ефективне використання ресурсного потенціалу сільськогосподарських підприємств: монографія / В.С. Шибанін, І.І. Червен, О.В. Шибаніна, М.І. Кареба. – Миколаїв : МДАУ, 2010. – 204 с.

9. Конкурентоспособность предприятия: оценка, диагностика, стратегия : монография / Ю.Б. Иванов, А.Н. Тищенко, Н.А. Дробитько, О.С. Головки. – Х. :ХГЭУ, 2003. – 312 с.
10. Краснокутська Н. С. Потенціал підприємства : навч. посіб. / Н.С. Краснокутська. – К. : Центр навчальної літератури, 2005. – 352 с.
11. Краснокутська Н. С. Управління потенціалом торговельного підприємства : монографія. / Н.С. Краснокутська – Х. : Харк. держ. ун-т харчування та торгівлі, 2012. – 322 с.
12. Криворучко О.М. Потенціал і розвиток автотранспортного підприємства : навч. посіб. / О.М. Криворучко, І.С. Пипенко. – Х. : ХНАДУ, 2014. – 196 с.
13. Лапин Е. В. Оценка экономического потенциала предприятия : монография / Е. В. Лапин. – Сумы : Университетская книга, 2004. – 360 с.
14. Мартиненко М.М. Стратегічний менеджмент : підруч. / М.М. Мартиненко, І.А. Ігнатієва. – К. : Каравела, 2006. – 320 с.
15. Отенко И.П. Стратегическое управление потенциалом предприятия : монография / И.П. Отенко. – Х. : ХНЭУ, 2006. – 256 с.
16. Пипенко І.С. Обґрунтування складу потенціалу підприємства / І.С. Пипенко // Економіка транспортного комплексу : зб. наук. праць. – 2012. – Вип. 19. – С. 17–25.
17. Пипенко І.С. Процес оцінювання потенціалу підприємства / І.С. Пипенко // Економіка транспортного комплексу : зб. наук. праць. – 2014. – Вип. 23. – С. 111–124.
18. Потенциал предприятия: компоненты, оценка, выбор стратегии развития : монография / В.А. Скворцов ; под науч. ред. В.А. Скворцова, И.Г. Бабени. – Витебск : ВГТУ, 2017. – 192 с.
19. Сизов В.С. Стратегическое управление воспроизводственным процессом : монография / В.С. Сизов. – М. : Экономистъ, 2004. – 238 с.
20. Тищенко О.М. Оцінка ефективності використання економічного потенціалу / О.М. Тищенко. – К. : ВНТУ, 2004. – 350 с.
21. Толпежников Р. Управління потенціалом промислового підприємства: формування організаційно-економічного механізму / Р. Толпежников // Економіка. – 2012. – № 6 (120). – С. 81–85. – Режим доступу: <http://skhid.com.ua/article/view/16651/14261>.
22. Шинкаренко В.Г. Сучасне розуміння потенціалу підприємства / В.Г. Шинкаренко, О.М. Криворучко, І.С. Пипенко // Економіка транспортного комплексу : зб. наук. праць. – 2011. – Вип. 18. – С. 47–58.
23. Rothaermel F.T. Strategic Management / Rothaermel F.T. – 3rd ed. – McGraw-Hill, 2017. – 580 p.
24. Gamble J. Essentials of Strategic Management: The Quest for Competitive Advantage / J.E. Gamble, M.A. Peteraf, A.A. Thompson, Jr. – 4th Edition. – McGraw-Hill Education, 2015. – 480 p.

25. Догадайло Я.В. Обґрунтування складу потенціалу підприємства дорожньої галузі / Я.В. Догадайло // Економіка транспортного комплексу : зб. наук. праць. – 2010. – Вип. 16. – С. 182–191.

26. Малхасьян Л. С. Управление конкурентоспособностью продукции промышленных предприятий : автореф. дис. канд. экон. наук : спец. 08.00.05 «Экономика и управление народным хозяйством: экономика, организация и управление предприятиями, отраслями, комплексами (промышленность)» / Л. С. Малхасьян. – Краснодар, 2007. – 24 с.

27. Фасхиев Х.А. Техничко-економическая оценка грузовых автомобилей при разработке / Х.А. Фасхиев, И.М. Костин. – Набережные Челны : КамПИ, 2002. – 480 с.

28. Саати Т. Принятие решений. Метод анализа иерархий : пер. с англ / Т. Саати. – М. : Радио и связь, 1993. – 320 с.

29. Догадайло Я. В. Оцінка потенціалу підприємства / Я.В. Догадайло, К.К. Кліменко // Регіональна, галузева та суб'єктна економіка України на шляху до євроінтеграції : матеріали ІХ Міжнародної науково-практичної конференції, 19–20 квітня 2017 р. – Х., 2017. – Ч. 2. – С. 91–92.

Рецензент: І. В. Федотова, канд. екон. наук, доц., ХНАДУ.